

VĂN BẢN 2: CÁC LOÀI CHUNG SỐNG VỚI NHAU NHƯ THẾ NÀO? (2 tiết)
(Ngọc Phú)

HOẠT ĐỘNG 1: Khởi động – Trước khi đọc

Mục tiêu:

- Chia sẻ các chương trình cung cấp thông tin khoa học về đời sống muôn loài trên Trái Đất; xem một đoạn phim khoa học.
- Tạo tâm thế tích cực, hứng thú để tiếp nhận bài học.

Tổ chức hoạt động	Hoạt động của học sinh	Kết quả/ Sản phẩm học tập
<ul style="list-style-type: none"> – GV cho HS đọc câu hỏi 1 trong nhiệm vụ <i>Trước khi đọc</i>. – GV hướng dẫn HS chia sẻ các chương trình cung cấp thông tin khoa học về đời sống muôn loài trên Trái Đất. – GV tổ chức cho HS xem đoạn phim về thiên nhiên và con người: https://vtv.vn/video/phim-tai-lieu-khoa-hoc-thien-nhien-va-con-nguoi-486615.htm – GV dẫn dắt vào bài mới. 	<ul style="list-style-type: none"> – Đọc câu hỏi 1 trong nhiệm vụ <i>Trước khi đọc</i>. – Chia sẻ. – Xem đoạn phim và phát biểu ý kiến về nội dung, ấn tượng khi xem đoạn phim đó. 	<ul style="list-style-type: none"> – Nêu được tên một số chương trình trên truyền hình, In-tơ-nét như: + Phim khoa học: https://phimkhoaoc.xyz + Phim tài liệu về Khoa học và tự nhiên: https://www.netflix.com + Phim tài liệu khoa học của VTV2. – Nêu được nội dung phim (<i>sự đa dạng, phong phú của các loài sinh vật trên Trái Đất, các loài chung sống dưới mái nhà thiên nhiên,...</i>).

HOẠT ĐỘNG 2: Đọc văn bản

Mục tiêu:

- Thực hiện được chiến lược đọc.
- Đọc rõ ràng các phần, mục của VB.

Tổ chức hoạt động	Hoạt động của học sinh	Kết quả/ Sản phẩm học tập
<p>1. Đọc văn bản</p> <ul style="list-style-type: none"> – GV cho HS xác định chiến lược đọc. 	<ul style="list-style-type: none"> – Quan sát hộp chỉ dẫn và xác định chiến lược đọc. 	<ul style="list-style-type: none"> – Xác định được chiến lược đọc là <i>theo dõi</i>.

<ul style="list-style-type: none"> - GV hướng dẫn đọc tên riêng tiếng nước ngoài và từ mượn. - GV cho HS đọc nối tiếp các đoạn trong VB. <p>2. Tìm hiểu nghĩa của các từ ngữ khó</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV cho HS tìm hiểu nghĩa của một số từ ngữ khó. 	<ul style="list-style-type: none"> - Đọc thầm khi GV hướng dẫn. - Đọc nối tiếp đoạn. <ul style="list-style-type: none"> - Trình bày nghĩa của các từ ngữ khó dựa vào chú giải chân trang. 	<ul style="list-style-type: none"> - Đọc đúng tên riêng tiếng nước ngoài và từ mượn. <ul style="list-style-type: none"> - Hiểu được nghĩa một số từ ngữ chuyên môn như <i>quần xã, biome, kí sinh, yếu tố vô sinh của môi trường,...</i>
---	---	---

HOẠT ĐỘNG 3: Khám phá văn bản

Mục tiêu:

- Nhận biết vai trò quan trọng của số liệu và hình ảnh trong một VB thông tin.
- Nhận biết được mối liên hệ giữa các chi tiết, dữ liệu với thông tin cơ bản của VB.
- Nhận thấy được tầm quan trọng của việc xây dựng ý thức cùng chung sống với nhau trên hành tinh này.

Tổ chức hoạt động	Hoạt động của học sinh	Kết quả/ Sản phẩm học tập
<p>1. Tìm hiểu đoạn mở đầu (Đoạn 1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV cho HS đối chiếu cách trình bày VB 2 với VB 1 đã học. - GV hướng dẫn HS tìm hiểu cách nêu vấn đề của VB 2. - GV cho HS tìm hiểu ý nghĩa bức tranh. <p>2. Tìm hiểu thông tin chính (Đoạn 2 - 7)</p> <p>a) Sự đa dạng của các loài</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV cho HS tìm hiểu ý nghĩa các con số. 	<ul style="list-style-type: none"> - Quan sát trình bày của 2 VB và đưa ra nhận xét. - Nhận xét về cách mở đầu VB 2. - Nêu ý kiến về bức tranh minh hoạ ở đoạn 1. <ul style="list-style-type: none"> - Đọc đoạn 2. - Chỉ ra các con số về số loài sinh vật tồn tại trên Trái Đất và số loài đã được con người nhận biết. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận xét được VB 2 không có sa-pô, đề mục từng phần. - Trình bày được VB 2 mở đầu bằng cách dẫn dắt đoạn từ bộ phim <i>Vua sư tử</i> nổi tiếng và nêu vấn đề: <i>Đời sống muôn loài trên Trái Đất và sự cân bằng rất dễ bị tổn thương.</i> - Nêu được hình ảnh trong tranh và ý nghĩa (<i>đời sống đa dạng, phong phú của muôn loài</i>). - Chỉ ra được sự chênh lệch giữa các con số: 10.000.000 - 1.400.000 - Nêu được ý nghĩa các con số: cho thấy số loài con người đã nhận biết được còn rất

– GV nhận xét và đưa ra kết luận.

b) Tính trật tự trong đời sống muôn loài

– GV tổ chức cho HS hoạt động nhóm, hoàn thành *Phiếu học tập*.

– GV quan sát, hỗ trợ, gợi ý (nếu cần) trong quá trình các nhóm thảo luận.

– GV mời các nhóm trình bày.

– GV nhận xét và thống nhất nội dung.

– Nêu suy nghĩ về sự chênh lệch của các con số đó.

– Đọc đoạn 3, 4, 5, 6.

– Làm việc nhóm 4, điền vào phiếu:

+ Giải thích thông tin (*từ ngữ, khái niệm, mục đích,...*).

+ Tìm minh chứng cho thông tin (nếu có).

– Đại diện các nhóm trình bày nội dung theo chỉ định, các nhóm khác bổ sung ý kiến.

hạn chế, con người luôn phải tìm hiểu, khám phá thế giới.

Trình bày được:

1. Sự đa dạng của các quần xã sinh vật:

– Mỗi quần xã sinh vật là một thế giới riêng, không giống nhau.

VD: Khu bảo tồn gấu Tam Đảo; Khu bảo tồn động vật hoang dã Vườn quốc gia Cúc Phương,...

2. Tính trật tự trong đời sống muôn loài:

– Thể hiện ở sự phân bố các loài theo không gian sống.

– Mục đích: giảm cạnh tranh giữa các loài và giúp từng loài sử dụng nguồn sống hiệu quả.

3. Quan hệ hỗ trợ và đối kháng:

– Quan hệ hỗ trợ gắn liền việc chia sẻ cơ hội sống; quan hệ đối kháng biểu hiện qua việc cạnh tranh, kí sinh, ăn thịt lẫn nhau.

– Mục đích: tạo sự cân bằng (như lời Vua sư tử đoạn đầu).

4. Đoạn văn thể hiện cách trình bày theo quan hệ nhân quả: xem xét tương quan giữa các đoạn kế tiếp, đoạn 6 thể hiện rõ quan hệ nhân quả.

5. Ý nghĩa bức tranh tr. 84: minh họa cho nội dung đoạn 3 về quần xã của các loài trâu, bò,...

PHIẾU HỌC TẬP

1. Sự đa dạng của các quần xã sinh vật.
2. Tính trật tự trong đời sống muôn loài.
3. Mối quan hệ hỗ trợ và đối kháng.
4. Đoạn văn thể hiện cách trình bày theo quan hệ nhân quả.
5. Ý nghĩa bức tranh tr.84

<p>c) <i>Vai trò của con người đối với sự sống trên Trái Đất</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - GV tổ chức cho HS thảo luận nội dung: + Những can thiệp tiêu cực của con người. + Những nỗ lực duy trì, phát triển sự sống đa dạng trên Trái Đất của con người. - GV tổ chức cho HS trao đổi. - GV nhận xét, thống nhất nội dung. 	<ul style="list-style-type: none"> - Đọc đoạn 7, SGK tr. 85. - Thảo luận nhóm đôi về 2 vấn đề GV đưa ra: + Nêu rõ hành động/ việc làm và hậu quả/ tác động tích cực. + Dẫn chứng cụ thể cho từng nội dung. - Đại diện các nhóm trình bày nội dung, các nhóm khác bổ sung. 	<p>Trình bày được 2 nội dung theo các cách khác nhau, ví dụ như:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Những can thiệp tiêu cực của con người như phá huỷ hệ sinh thái, săn bắn động vật, khai thác tràn lan,... Hậu quả: biến đổi khí hậu, nhiều loài tuyệt chủng, cạn kiệt tài nguyên,... - Những nỗ lực duy trì, phát triển sự sống đa dạng trên Trái Đất của con người: bảo vệ động vật hoang dã, bảo vệ môi trường, cân bằng sinh thái,... Tác động tích cực: cải thiện môi trường, bảo vệ được một số loài trong sách đỏ,...
<p>3. Tìm hiểu đoạn kết thúc VB (Đoạn 8)</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV cho HS tìm hiểu cách tổ chức VB: đoạn mở, đoạn kết và mối quan hệ với nhan đề và các đoạn khác. - GV nói về ý nghĩa của cách mở đầu, kết thúc của VB. 	<ul style="list-style-type: none"> - Đọc đoạn kết. - Suy nghĩ và trả lời: + Nhận xét cách kết thúc VB. + Nếu bỏ đi đoạn mở đầu và kết thúc thì VB sẽ ra sao? + Giữa nhan đề với đoạn mở, đoạn kết hô ứng như thế nào? + Ý nghĩa cách mở, kết như vậy? 	<p>Trình bày được:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kết thúc VB: quay trở lại với lời Vua sư tử ở đoạn đầu để khẳng định vấn đề (đầu cuối tương ứng). - Đoạn mở, kết giàu sắc thái cảm xúc, làm “mềm” sự khô khan của VB thông tin, gợi ra nhiều suy nghĩ từ sự liên tưởng tới tác phẩm nghệ thuật. - Tạo tính hấp dẫn của VB thông tin.

HOẠT ĐỘNG 4: Viết kết nối với đọc

Mục tiêu: Viết được đoạn văn theo chủ đề yêu cầu.

Tổ chức hoạt động	Hoạt động của học sinh	Kết quả/ Sản phẩm học tập																		
<p>1. Viết đoạn văn</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV hướng dẫn HS xác định yêu cầu và tìm ý bằng việc đặt ra câu hỏi và trả lời câu hỏi. - GV hướng dẫn HS viết đoạn văn. <p>2. Đọc đoạn văn và nhận xét, đánh giá</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV cho HS đọc đoạn văn. - GV nhận xét, đánh giá. 	<ul style="list-style-type: none"> - Đọc đề bài, SGK tr. 86. - Xác định yêu cầu về nội dung qua việc trả lời câu hỏi: <ul style="list-style-type: none"> + Tại sao nói, trên hành tinh này, muôn loài luôn cần thiết cho nhau? + Con người cần làm gì cho muôn loài? - Thực hành viết. - Đọc đoạn văn. - HS khác nhận xét, góp ý. 	<ul style="list-style-type: none"> - Trả lời được các câu hỏi để tìm ý cho bài viết và viết được đoạn văn đúng yêu cầu: Hình thức: Đoạn văn 5 – 7 câu Nội dung: <ul style="list-style-type: none"> + Muôn loài luôn cần thiết cho nhau. + Để muôn loài chung sống với nhau, con người cần làm gì? - Đánh giá được đoạn văn đã viết theo tiêu chí sau: <table border="1" data-bbox="882 768 1265 1231" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="3" style="text-align: center;"><i>Tiêu chí đánh giá</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1</td> <td><i>Hình thức đoạn văn</i></td> <td style="text-align: center;">1.0đ</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td><i>Dung lượng đoạn</i></td> <td style="text-align: center;">1.0đ</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3</td> <td><i>Lí giải được vì sao muôn loài luôn cần thiết cho nhau</i></td> <td style="text-align: center;">3.0đ</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4</td> <td><i>Nêu được các hành động, việc làm của con người để bảo vệ muôn loài</i></td> <td style="text-align: center;">4.0đ</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">5</td> <td><i>Mạch lạc, rõ ràng</i></td> <td style="text-align: center;">1.0đ</td> </tr> </tbody> </table> 	<i>Tiêu chí đánh giá</i>			1	<i>Hình thức đoạn văn</i>	1.0đ	2	<i>Dung lượng đoạn</i>	1.0đ	3	<i>Lí giải được vì sao muôn loài luôn cần thiết cho nhau</i>	3.0đ	4	<i>Nêu được các hành động, việc làm của con người để bảo vệ muôn loài</i>	4.0đ	5	<i>Mạch lạc, rõ ràng</i>	1.0đ
<i>Tiêu chí đánh giá</i>																				
1	<i>Hình thức đoạn văn</i>	1.0đ																		
2	<i>Dung lượng đoạn</i>	1.0đ																		
3	<i>Lí giải được vì sao muôn loài luôn cần thiết cho nhau</i>	3.0đ																		
4	<i>Nêu được các hành động, việc làm của con người để bảo vệ muôn loài</i>	4.0đ																		
5	<i>Mạch lạc, rõ ràng</i>	1.0đ																		